

Kadın Bedeni Üzerinde Tahakküm Biçimleri

Elif Tirenç

Eril Tahakkümün Özel
Savaşında Gülistan Doku
ve Kadın Hakikati

Hediye Karaslan

Kadın ve Gençlerin
Ajanlaştırılması: Baskı,
Yoksulluk ve Güvenlik
Politikaları

Diren Yurtsever

Dijital Alan:
Erkek Egemenlikli
Tahakkümün Yeni Mekanı

Dilan Yıldız

Hakikati Çalınan Kadın

Nişmiye Güler

Toplum Değerlerinin
Üretildiği Mekanlar
Mümkün Mü?

Gülizar İpek

Hakikati Karartan
Özel Savaş:
Kadın Cinayetleri
ve Örgütlü Örtbas

İÇİNDEKİLER

- 1** Eril Tahakkümün Özel Savaşında Gülistan Doku ve Kadın Hakikati
Elif Tirenç
- 6** Kadın ve Gençlerin Ajanlaştırılması: Baskı, Yoksulluk ve Güvenlik Politikaları
Hediye Karaslan
- 10** Dijital Alan: Erkek Egemenlikli Tahakkümün Yeni Mekânı
Diren Yurtsever
- 14** Hakikati Çalınan Kadın
Dilan Yıldız
- 18** Toplum Değerlerinin Üretildiği Mekânlar Mümkün mü?
Nişmiye Güler
- 21** Hakikati Karartan Özel Savaş: Kadın Cinayetleri ve Örgütlü Örtbas
Gülizar İpek

Eril Tahakkümün Özel Savaşında Gülistan Doku ve Kadın Hakikati

Elif Tirenç-14 Haziran 2026

İntihar ettiğine ikna edilmeye çalışıldığımız Gülistan'ın, Dersim'de çeteleşmiş özel savaş yapılarınınca katledildiği gerçeğine hep birlikte şahitlik ettik, ediyoruz.

2010 yılında Siirt'te, ilköğretim çağındaki kız çocuklarına yönelik cinsel istismar ve fuhuş skandalı patlak vermiş ve bir muhtarın, artan olaylara karşı Valiliğe dilekçe vererek önlem alınmasını talep etmesinin ardından; valilik yetkililerinin bu şikâyete "Gösteri yapmasınlar, fuhuş yapsınlar" şeklinde yanıt verdiği iddiası gündeme gelmişti.

Bu ifadenin kendisi, ülke tarihinde çok tanıdık olduğumuz, 12 Eylül 1980 darbesi döneminde cuntacı Kenan Evren'in, 17 yaşında olmasına rağmen yaşı büyütülerek idam edilen Erdal Eren için kullandığı "Asmayalım da besleyelim mi?" ifadesinin süregelmesi ve boyut değiştirmesi olarak karışımıza çıktı.

İfadeyi kullananların temel motivasyonu ise kamu görevlisi kimliklerinden azade değildi. Nitekim biliyoruz ki devletler, kendi mantalitesine göre birey yetiştirmeyi ve sözde uygarlık sistemi içerisinde o bireyi kendi sınırları dışına çıkmayacak şekilde yaşamda konumlandırmayı farz-ı görev bilirler. Ve yine bunu başaramadığı kişilere, imhadan asimilasyona kadar birçok yöntemle müdahale etmekten kaçınmazlar. Tarih boyunca uygarlıklar tarafından katledilmemiş hakikat arayışçısının olmaması da bununla bağlantılıdır.

1980’de cuntacı liderin söylediği bu sözler, yıl 2010 olduğunda bu kez kız çocukları üzerinden başka bir form, ancak aynı zihniyet ve bakış açısının beslendiği yerden yine kamu yetkilileri tarafından dile getirilmişti. Üstelik bu kez söylemin kendisi, hedefte kız çocukları ve kadınların olduğunun ilanı şeklindeydi.

Hele ki Kürt kadınlar söz konusu olduğunda “Gösteri yapacaklarına” yani hakları ve talepleri için mücadele eden, yaşamı devrimci-demokrat bir hattan doğru yeniden inşa eden politik insanlar olarak yetişeceklerine, bozulmuş-çürümüş kişilikler olarak sisteme entegre olmaları devletin yegâne muratlarındandı.

Bundan sonra, yani Siirt’te kamu görevlilerince verilen cevaptan bu yana son yıllarda derinleşen özel savaş yöntemleri daha çok konuşulur oldu. Toplumu çürütmenin yolunun “kadını hedef almak”tan geçtiğinin keşfinin bugüne ait olmadığını, ilk sömürgeleştirilenin kadın olmasından bu yana uygulanagelen en işe yarar yöntem olduğunu tarih bize çokça göstermişti/gösteriyor ve özel savaş bu yönüyle sistem politikalarıyla çoktan devreye sokulmuş durumda.

Yıl 2020’ye geldiğinde ise Gülistan Doku’nun Dersim’de kaybolması, bu tarihsel yöntemin bir tezahürü olduğu yönünde tarihsel hafızamızı canlandırıyor ve bu ortadan kaybolma hâlinin sıradan bir vaka olmadığını bize söylüyordu.

Nitekim ailenin ve kadın örgütlerinin ısrarı ardından devam eden 6 yıllık soruşturmanın sonunda tarihsel hafızamızın bizi yanıltmadığını ve özel savaşın sistematik ve kurumsallaşmış hâli ile karşı karşıya olduğumuzu gördük.

İntihar ettiğine ikna edilmeye çalışıldığımız Gülistan’ın, Dersim’de çeteleşmiş özel savaş yapılarınınca katledildiği gerçeğine hep birlikte şahitlik ettik, ediyoruz.

Bu şahitlikle birlikte Gülistan’ın öyküsü sadece Gülistan’a ait değil, Kürdistan’da yoksulluk kısılcacında olup kamu görevlilerince sevgi, aşk yalanlarıyla şiddete, tecavüze maruz bırakılan, katledilen, intihara ve/veya fuhuşa sürüklenen çok sayıda genç kadının hikâyesiydi.

Gülistan Doku meselesini konuşmak biz kadınlar açısından hem çok zor hem de konuşmazsak, Gülistan’ın sesi olmazsak karanlığa boğulacağımız hissiyatını veren, canımızın en derinden acıdığı meselelerden biri.

Kısa bir hatırlama yapalım.

Gülistan, Amedli, oldukça yoksul, Dersim’de üniversite okumaya giden hayat dolu genç bir Kürt kadın. Geçici işlerde çalışırken, sistem tarafından örülen özel savaş politikalarından bağımsız olmayan, kentte çeteleşmiş ve başını da valinin oğlunun çektiği karanlık güruha denk geleceğini nereden bilebilirdi. Nasıl geliştiğini bilmediğimiz bir şekilde tecavüze maruz bırakılmış ve ardından içine çekildiği karanlıktan çıkmak isterken katledilmişti.

Gülistan’ın son görüntülerinde, kollarını önde bağlamış, yüzü yere bakar şekilde yalnız başına yürüdüğü yol, kadınların sistem içerisinde binyıllardır omuzlarına yüklendiği çaresizlik duygusuyla yürüdükleri yola çok benzer bir hâl değil de neydi?

Kaç Kürt kadın içine çekildiği karanlık ardından aynı çaresizlik duygusunu yaşamış veya yaşayacak?

Kürdistan’ın neredeyse her ilinde yaşanan Kürt kadını düşürme ve toplumsallığı buradan doğru darbeleme operasyonlarına;

Hakkari’de karşımıza çıkan fuhuş çeteleri,

Şırnak’ta açığa çıkan kolluk ilişkilermeleri ve ardından gelen tecavüz-şiddet vakaları,

Mardin’de yurt çocuklarının sürüklendiği fuhuş dosyaları ve faillerinin kamu görevlileri olduğu N.Ç. davası,

Ankara’da kardeşini yurtlarda ararken yurttaki kızların çocuk yaşta fuhuş sektörüne nasıl pazarlandığını görüp peşine düşen sevgili Avukat Dilek Ekmekçi’ye deli damgası vurulup üstüne bir de cezaevine kapatılması;

Üniversiteli genç kadınların yoksulluk, barınma krizi ve güvencesizlik, ekonomik sıkışmışlık, kira, yurt ve geçim sorunları nedeniyle sömürü ilişkilerine açık hâle gelmesi/getirilmesi,

Batman’da uzman çavuş tecavüzcü ardından intihara sürüklenen İPEK ER olayı,

Van’da Rojin’in katledilmesi,

Amed’de gençliğin düşürüldüğü uyuşturucu kullanma ve satma batağı şeklinde kamuoyuna yansıyan ve özel savaşın sadece çok küçük bir kısmı olan birkaç olayda rastlıyoruz.

Peki kamuoyuna yansımayanlar?

Korktuğu, çekindiği, tehdit edildiği için şikâyet edemeyen, açıklayamayan kadınlar?

Kendi içinde çoğunlukla organize olmayan ancak aynı pratiklerle aynı amaca hizmet eden ve neredeyse tamamının, sırtını devletin cezasızlığına yaslayan faillerden oluşan bu erkek grubunun tek bir amacı var: Kadının düşürüldüğü, değerlerinden kopacağı ve kolay yönetilebilir bir kitle topluluğuna dönüşeceğini çok iyi bildiklerinden, ilk ve en önemli hedef her türden kirli yöntemle Kürt kadınları ne kadar yaralayabilirse ve tüketebilirse o kadar tüketmek.

Ulusal değerlerinden kopuk, yurtseverlik duygusu/insani duyguları örselenmiş ve yaralanmış, yaşamda politik özneler olmayan/olamayan her bir kadın, kapitalist uygarlık sistemine hizmet eden metalden başka bir şey değildi nasıl olsa.

Gülistan meselesinde ve diğer bütün kız çocuğu ve kadınlara yaşatılan ama bir o kadar da üstü örtülmeye ve olmamış gibi karartılmaya çalışılan bu olaylarda bunca karanlığa/kirliliğe ve bu kadar sistemli ve organize bir yönelmeye rağmen HAKİKATİN ERGEÇ ORTAYA ÇIKMA HUYU devreye girmiş ve özel savaş dediğimiz şeyin Kürt kadınları üzerinden nasıl derinleştirildiği açığa çıkmıştı. Nitekim tam da AKP-Devlet’in içinden biri olan Salim Ensarioğlu, kendisi de güç savaşının bir parçası olduğu hâlde, itiraf niteliğinde: “4 yıl önce Tunceli’de bir kafede Munzur Üniversitesinin bir daire başkanı buradaki kızların telefonlarını asker, polise veriyorsun diye kafede dövülüyor. O kadar bana anlatılmış ki, devletin valisine güvenmedim.” şeklinde beyanlarda bulunmuştu. Ayrıca sevgili Narin olayında toplumu şoke eden açıklamaları olmuştu. Bu beyanlar elbette iyi niyetli bir arınma sürecinin parçası değil, gücün el değiştirmesinin bir parçası ve özel savaşın ne kadar sistematik ve ne kadar yaygın hâle getirildiğinin ifşasıydı.

Bu ifşa da gösterdi ki Gülistan’ın hakikatini özel kılan şey; Gülistan katledilmeden önce ve sonrasına dâhil olan karanlık güruhun, cinayetin üstünün örtülmesi için hep birlikte el ele vererek içine girdikleri organizasyon ve devletin koruma zırhının bu erkeklere ne denli cesaret verdiğini izlerken yaşadığımız en gerçekçi dehşettir.

“Herkes neden/nasıl bu kadar işin içinde” diye sorarken, cevabını “özel savaş” olarak vermemenin mümkün olmadığı gibi.

Ya da özel savaş yöntemlerinin her an her yerde herkesin başına gelebilme riskinin yakınlığı gibi. Yani özel savaşı her an ensemizde hissedeceğimiz bir yoğunlukla işleyen koca bir sistem gerçekliğinin ifşası gibi.

Başımıza gelebilecek bir meselede kamusal alana değmesi sebebiyle yaşayacağımız o büyük çaresizliğin korkusu gibi.

Bir de tabii ailenin ve kadınların direnişi, mücadelesi, ısrarı, kararlılığı, “Gülistan Nerede?” diye sormaktan hiç vazgeçmemeleri ve hapsedilmek istendiğimiz bunca kötülük ve karanlığa karşı bir ve birlikte olursak ne yapılabileceğini bize göstermesi gibi.

Yine “GÜLİSTAN NEREDE” diye sorduğumuz için kadınlar olarak bedel ödüyor olmamız da bu meselede en çok konuşmamız gereken boyutlardan biridir.

2020 Ocak ayında Gülistan kaybedilmiş, kadınlar Gülistan Nerede diye sormaya başlamış ve hemen ardından yüzlerce kadına dönük siyasi operasyonlar ile cadı avı başlatılmıştı. Cinayetin ayrıntıları ve karanlık ilişkileri ortaya çıktıkça da kadınlara operasyon başlatan dönemin İçişleri Bakanı ile Gülistan’ı katleden oğulun babası valinin tüm delillere müdahale ederek hakikati karartmaya çalışmasının arkasında bir zamanlama tesadüf mü vardı? Tesadüfse tabii.

Biliyoruz ki erkekliğin ürettiği bir kötülük söz konusu ise tarih ve zaman hiçbir zaman tesadüfi değildir.

Tüm bu tesadüfi olmayan gerçekliklere karşı hâlâ cenazesi bulunamamış Gülistan’ın hakikatının tüm boyutları ile açığa çıkması, “GÜLİSTAN İÇİN ADALET”, “KADINLAR İÇİN ADALET ve YAŞAM HAKKI” sağlanması ve en totalde başka GÜLİSTANLAR olmaması için ise bilinç ve mücadele esastır. Yani kadınlar ve hatta tüm toplum için ‘Olmazsa Olmaz’ olanın kendisi “JİN – JİYAN – AZADİ”dir.

Kadın ve Gençlerin Ajanlaştırılması: Baskı, Yoksulluk ve Güvenlik Politikaları

Hediye Karaslan-14 Haziran 2026

Demokratik modernite paradigması, kapitalist modernitenin yarattığı toplumsal çürüme ve yabancılaşmaya karşı alternatif bir yaşam modeli sunmaktadır. Kadın özgürlüğünü, ekolojik yaşamı ve demokrasiyi esas alan bu yaklaşım, toplumsal sorunların çözümünü devletçi ve güvenlikçi anlayışlarda değil, örgütlü toplumun öz gücünde görmektedir

Kapitalist modernist sistem, sürekliliğini kendi ürettiği kriz ve kaos süreçlerini yeniden yapılanma fırsatına dönüştürerek sağlamaktadır. Ekonomik sömürü ve siyasal baskı mekanizmalarının yanı sıra toplumun kolektif hafızasını, ahlaki-politik dokusunu ve örgütlü yaşam dinamiklerini hedef alan çok boyutlu mücadele stratejileri geliştirmektedir.

Egemenlikli güçlerin, topluma karşı yürüttükleri görünür, örtük ya da özel politikaların binlerce yıllık bir tarihten beslendiği bilinmektedir. Günümüze kadar, farklı dönemlerde çeşitli formlarda gelişen yönelimler, özellikle kadınlar ve gençler üzerinden toplumun bütününe yayılıp, özsel değerlerinden koparılan, kendisi için “risk” oluşturmayan, iradesi kırılmış bir toplum yaratma arzusuna dayanır.

Yaratılmaya çalışılan bu toplum formu “özel savaş politikaları” kapsamında değerlendirilebilir. Özel savaş, toplumun öz iradesini, öz değerlerini ve öz örgütlülüğünü aşındırmayı; toplumu içeriden çözmeyi ve denetim altına almayı hedefleyen kapsamlı ve sistematik bir müdahale ve saldırı biçimidir.

Özellikle son yıllarda özel savaş politikaları bağlamında yoğunca tartışılan, toplum kırımı hedefine dayalı geliştirilen, kadın ve gençlerin araçsallaştırılmasına dair uygulamaların üzerinde dikkatlice durulmalıdır. Çünkü toplumların dinamik özneleri olan kadınlar ve gençler, toplumun değişim, dönüşüm ve özgürleşme potansiyelini temsil eder. Toplumun demokratikleşmesi, özgürleşmesi ve kendi iradesiyle yaşamını örgütlemesi gençlik ve kadın dinamizmi üzerinden örülür. Dolayısıyla iktidarlar açısından kadınların ve gençlerin örgütlü, bilinçli ve özgür olması, verili sistem açısından ciddi bir tehdit olarak algılanır. Çeşitli yöntemlerle bilince, örgütlülüğe müdahaleleri işte bu noktadan başlar.

Güncelde yakıcı olarak hissedilen yönelim ise kapitalist sistemin ürettiği ekonomik krizin, derinleşen bir yoksullukla toplumu baş başa bırakmasıdır. Yoksulluk yalnızca ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda toplumsal denetim aracıdır. İşsiz bırakılan, üretimden koparılan, geleceksizliğe mahkûm edilen toplum kesimleri sistem karşısında daha savunmasız hâle getirilir. Özellikle kadınlar açısından yoksulluk çok daha derin sonuçlar doğurur.

Kuşkusuz, Kürt sorununun demokratik zeminde çözümü yerine, güvenlikçi politikaların yürütülmesinin yoksullaştırma üzerinde yoğunca etkileri de vardır. Yürütülen savaş politikalarının yarattığı ekonomik ve toplumsal tahribat bu gerçeği daha görünür kılmaktadır. Köy boşaltmalarıyla başlayan zorunlu göç süreçleri, toplumu üretimden ve toprağından koparmış, köye dayalı ekonomik yaşamın tasfiye edilmesiyle birlikte binlerce aile kentlerin yoksul mahallelerine sürüklenmiştir. 2015-2016 yıllarında onlarca Kürt kentinde yaşanan yıkımlar ise bu tabloyu daha da ağırlaştırmıştır. Yerinden edilme, işsizlik, yoksulluk, toplumsal parçalanma ve güvenlikçi politikalar özellikle kadınların yaşamında çok yönlü sonuçlar yaratmıştır.

Özel savaş politikaları tam da bu zemin üzerinde etkili olmakta, ekonomisiz kılınan toplum bir yandan tüketim kültürüyle kuşatılırken diğer yandan bireycilik ve rekabetçilik teşvik edilerek, yabancılaşma sistematik biçimde derinleştirilmektedir. Toplumsallığın yerine yalnızlık, ortak üretimin yerini “hep bana, daha çok bana” anlayışı, kolektif yaşamın yerine bireysel kurtuluş arayışları yerleştirilmeye çalışılmakta, böylece toplum kendi öz değerlerinden uzaklaştırılarak yönetilebilir hâle getirilerek, çürütülmektedir.

Kadınlar ve gençler bu politikaların en temel hedefidir. Gençliğin uyuşturucu, çeteleşme, sanal bağımlılık ve çeşitli suç ağları üzerinden etkisizleştirilmesi, politikaların uygulanma

alanlarıdır. Gençliğin mücadelecî enerjisi toplum karşıtı alanlara yönlendirilerek, toplumsal örgütlülükten uzaklaştırılmakta ve geleceksizliğe mahkûm edilmektedir.

Kadınlar açısından ise süreç çok daha karmaşık-komplike bir hâl alır. Kadın bedeni ve emeği üzerinden geliştirilen sömürü politikaları, medya-eğitim-sanat-kültür aracılığıyla yayılan cinsiyetçi kültür, şiddet ve ekonomik bağımlılık ilişkileri kadın iradesini hedef almaktadır. Genç kadınlara yönelik çeşitli manipülasyon yöntemleri, duygusal sömürü, ekonomik vaatler ve sosyal ilişkiler üzerinden geliştirilen yönelimler, kadınlar olarak uzun yıllardır dikkat çektiğimiz yaklaşımlar arasındadır.

Bu temelde gündemleşen “ajanlaştırma” olgusunu, toplumun kendi değerlerine yabancılaştırılması, kadınların ve gençlerin kendi toplumsal gerçekliğine karşı kullanılabilir konuma getirilmesi gibi daha geniş bir perspektif içerisinde değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Geniş bir perspektiften bakıldığında madde kullanımından fuhuş politikalarına, dijital manipülasyondan kültürel yozlaştırmaya kadar birçok yönelim, toplum karşıtı, toplumu çürütme ve yok etme pratikleridir.

Kadın kırımî politikaları da bu bütünlüğün bir parçasıdır. Kadın cinayetleri, şüpheli kadın ölümleri, cinsel şiddet ve taciz vakaları vb. kadın iradesine dönük saldırılarının sonuçlarıdır. Her gün kadınların yaşam hakkının hedef alınması, kadın bedeninin denetim altına alınmaya çalışılması ve kadın emeğinin sömürülmesi bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle kadınlar olarak, kadın kırımî ile özel savaş politikaları arasındaki ilişkiyi görünür kılmaya noktasında daha ısrarcı olmak zorundayız. Aynı zamanda kadınların tarihsel bilgi birikimini, toplumsal rolünü ve yaşamı örgütleme gücünü görünür kılmak, bu politikalara karşı güçlü bir mücadele zemini yaratacaktır. Çünkü çeşitli politikalarla toplum parçalanmaya çalışılırken, kadın özgürlük paradigmasıyla toplumun yeniden örülmesi esas alınmaktadır.

Demokratik modernite paradigması, kapitalist modernitenin yarattığı toplumsal çürüme ve yabancılaşmaya karşı alternatif bir yaşam modeli sunmaktadır. Kadın özgürlüğünü, ekolojik yaşamı ve demokrasiyi esas alan bu yaklaşım, toplumsal sorunların çözümünü devletçi ve güvenlikçi anlayışlarda değil, örgütlü toplumun öz gücünde görmektedir.

Bu nedenle kadınların ve gençlerin mücadelesi yalnızca belirli hakların kazanılması mücadelesi değildir. Aynı zamanda toplumun varlığını, hafızasını ve geleceğini savunma mücadelesidir. Toplumsal çözülmeye karşı kadınların örgütlü iradesi ve gençliğin özgürlük arayışı güçlü bir direniş hattıdır.

Barış ve demokratik toplum tartışmalarının yoğunlaştığı bugünlerde, temel ihtiyaçlardan biri de “toplumu savunmak” ve toplumun ahlaki, politik, kültürel ve ekonomik savunma mekanizmalarını güçlendirerek, örgütlenmesidir. Kadınların ekonomik öz yeterliliğinin geliştirilmesi, gençlerin demokratik yaşam süreçlerine katılması ve kolektif yaşam kültürünün büyütülmesi özel savaş politikalarına karşı en güçlü cevaptır.

Bugün her zamankinden daha fazla kadın-gençlik örgütlülüğüne ve demokratik mücadeleye ihtiyaç vardır. Çünkü kadın, gençlik, toplum karşıtı politikaları boşa çıkaracak en temel toplumsal güçtür. Toplumun geleceği de ancak bu özgürlük ve örgütlülük zemininde inşa edilebilir ve kazanılabilir.

Dijital Alan: Erkek Egemenlikli Tahakkümün Yeni Mekânı

Diren Yurtsever-14 Haziran 2026

Kapitalist modernite ile erkek egemen zihniyetin kesiştiği noktada kadın bedeni bir tüketim nesnesine dönüştürülmektedir. Kadınların ekonomik ihtiyaçları, sistem tarafından yeni pazar alanları yaratmak için kullanılmaktadır. Bu nedenle kadınların dijital platformlarda elde ettiği gelirler, kadın özgürlüğünün göstergesi olarak değil, sistemin kadın bedeni üzerinden yarattığı yeni sömürü biçimlerinin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir

Erkek egemen sistem, tarih boyunca kadın bedenini denetleyerek iktidar kurmuştur. Günümüzde bu denetim yalnızca geleneksel yöntemlerle değil, dijital teknolojiler aracılığıyla da sürüyor. Dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte kadın bedeni üzerindeki tahakküm biçimleri de dönüşüme uğradı. Böylece erkek egemen zihniyet, dijital araçlarla kendisini yeniden üretiyor. Bu süreç aynı zamanda dijital şiddetin yaygınlaşmasına da neden oluyor.

Dijital şiddet yalnızca hakaret veya tehditten ibaret değildir. Kadınların görüntülerinin izinsiz paylaşılması, çevrimiçi taciz, psikolojik baskı, takip edilme, özel bilgilerin ifşa edilmesi ve kadınların sürekli bir gözetim altında tutulması dijital şiddetin farklı biçimlerini oluşturuyor. Artık dijital alan, erkek egemen tahakkümün yeni bir mekânı hâline gelirken kadınlar hem ekonomik sömürünün hem de psikolojik ve cinsel şiddetin hedefi oluyor.

Mesela, son zamanlarda sanal medya X platformu üzerinde pek sık rastladığımız bir konu, kadınların sanal medyadaki varlığını nasıl tehdit altına aldığına dair güncel bir örnek. Bu

platformda yapay zekâ aracı Grok'un kadınların fotoğraflarını bikinili şekilde görselleştirdiği ya da erkek kullanıcıların verdiği komutlar doğrultusunda çıplak bir hâle getirdiğine tanıklık ediyoruz.

Burada kadın bedeninin nasıl metalaştırıldığını görmenin yanı sıra, kadınlara dönük de bir dijital şiddet mekanizmasına dönüştüğünü söylemek abartı olmaz. Rızası olmadan buna maruz kalmak, teşhir, sanal medya platformlarında güvende hissetmemek; bir iletişim, haberleşme ve bilgi edinme alanları olan bu platformların kadınlar açısından nasıl bir tehdit alanlarına dönüştüğü meselesi bir tür şiddeti de barındırıyor.

Görünmeyen Dijital Şiddet: OnlyFans

Bahsettiğimiz bu daha görünür olan dijital şiddetin bir de daha az görünür veya pek kendini hissettirmeyen başka bir yüzü de var. Bu da OnlyFans. İçerik üretim ağı olan bu platform, “özgür seçim” ve “beden üzerinde söz sahibi olma” söylemleri ile sunulsa da feminist ve jineolojik perspektiften bakıldığında bu platformların kadın emeği ve bedeni üzerinde yeni sömürü mekanizmaları ürettiğini görmek mümkün. Kadınların OnlyFans gibi bir platformda bu şekilde var olmaları bir “tercihmiş” gibi sunulsa da toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, ataerkil kapitalist sistemin kadın bedeni üzerindeki iktidarı ve sömürüsü, ekonomik eşitsizlik vb. daha bir dizi nedenlerin altında yattığı inkâr edilemez. Tam da bu noktada dijital şiddetin burada nasıl var olduğunu görmek önemli.

Buradaki şiddet, kadın bedenini sürekli tüketime sunarak; beğeni, takipçi ve gelir üzerinden bedensel performans baskısı oluşturarak, görüntülerin izinsiz dolaşıma sokulması; tehdit, şantajla açık hâle gelmesi ile kadın bedeninin adeta bu platformların ekonomisinin hammaddesine dönüşmesiyle kendini görünür kılıyor.

Kadın Bedeni Sadece Cinsel Nesne Değil, Ekonomik Değer Üreten Metaya Dönüştürüldü

Kadın bedeninin, sadece cinsel arzunun nesnesi olarak değil, aynı zamanda ekonomik değer üreten bir meta olarak da konumlandığını görebiliyoruz. Mesela, özellikle Instagram gibi platformlarda önümüze en çok düşen videolar; yüzünden eline, beline, kalçasına, saçına kadar “ideal” kadın bedeninin ne olması gerektiği yönünde ölçüler koyan videolar patır patır düşüyor. Şişirilmiş dudaklar ve kalçalar, küçültülmüş burunlar, daha da ileri boyutta yüz nakli gibi; sürekli nasıl olması gerektiğini dikte eden, adeta toplumda daha doğrusu erkek tarafından kabul görmenin “ölçülerini” dayatan, bu olmadığında kabul görme/beğenme ölçülerinin dışında olduğu hissiyle mutsuzlaştıran ve bir baskıya

dönüşen başka dijital şiddet ağını görüyoruz. Kadının kendi varlığını, özünü hedef alan bir şiddet. Bu ağlar sürekli güzellik ölçülerini satarak ve pazarlayarak; hem kadın bedeni üzerinde ekonomik bir sömürü hem de muazzam bir yabancılaştırmayı da beraberinde getiriyor.

Gerek OnlyFans gerek diğer platformlar olsun, bedenin sürekli güncellenebilir ve tüketilebilir bir metaya dönüştürülmesi, eril ve kapitalist sistemin taleplerine göre şekillenmesi, kadının toplumsal bağlarından koparılmasını beraberinde getiriyor. Toplumsallığından ve toplumsal gerçekliğinden koparılan hiçbir insan özgür olamaz. Doğal olarak burada da sadece kadının dijital şiddete maruz kalması sorunu yok, bir şiddetle birlikte özgürlük sorunu da olduğunu söylemek mümkün.

Kürt kadın hareketi, kadın özgürlüğü mücadelesini yalnızca hukuki eşitlik veya ekonomik haklar temelinde değil, kadın bedeni, kimliği ve emeği üzerindeki erkek egemen tahakkümün aşılması temelinde ele almaktadır. Bu perspektife göre kadın sorunu, yalnızca bireysel tercihler veya ekonomik ilişkilerle açıklanamaz; devletçi, erkek egemen ve kapitalist modernitenin yarattığı tarihsel sömürü sistemleri içerisinde değerlendirilmelidir. Günümüzde dijital platformlar aracılığıyla yaygınlaşan kadın bedeninin teşhiri ve pazarlanması da bu sistemin yeni biçimlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kadın bedeni tarih boyunca iktidarın ilk sömürge alanı olmuştur. Erkek egemen zihniyet; kadının bedenini, emeğini ve kimliğini denetim altına alarak toplumsal tahakkümünü inşa etmiştir. Kürt kadın hareketinin geliştirdiği kadın özgürlük paradigması, kadın bedeninin hiçbir koşul altında alınıp satılan, pazarlanan veya ekonomik değere dönüştürülen bir nesne olarak görülmesini özgürlük olarak değerlendirmez. Çünkü kadının bedeninin piyasa ilişkileri içerisinde metalaştırılması, özünde erkek egemen sistemin kadını nesneleştiren bakışının yeniden üretilmesidir.

Dijital platformlar ve abonelik temelli içerik sistemleri, kadınlara ekonomik kazanç ve görünürlük vaat ederken aslında kadın bedenini yeni bir sömürü alanına dönüştürmektedir. Kapitalist sistem, kadınların yaşadığı ekonomik eşitsizlikleri ve güvencesizliği kendi lehine kullanarak kadın bedenini kâr üretiminin aracı hâline getirmektedir. Bu durum, özgürleşme söylemiyle sunulsa da gerçekte kadınların ekonomik zorunluluklarının piyasa tarafından istismar edilmesi anlamına gelmektedir. Kadın, emek gücüyle değil; bedeni üzerinden değer üreten bir meta hâline getirilmektedir.

Kürt kadın hareketi açısından özgürlük, bedenin pazarlanabilmesi değil; beden üzerindeki her türlü tahakkümün ortadan kaldırılmasıdır. Erkek egemen sistem, tarih boyunca kadın bedenini denetleyerek iktidar kurmuştur. Günümüzde bu denetim yalnızca geleneksel yöntemlerle değil, dijital teknolojiler aracılığıyla da sürdürülmektedir. Kadın bedeni artık ekranlar üzerinden dolaşıma sokulmakta, tüketilmekte ve ekonomik bir değere dönüştürülmektedir. Böylece erkek egemen zihniyet, dijital araçlarla kendisini yeniden üretmektedir.

Bu süreç aynı zamanda dijital şiddetin yaygınlaşmasına da neden olmaktadır. Dijital şiddet yalnızca hakaret veya tehditten ibaret değildir. Kadınların görüntülerinin izinsiz paylaşılması, çevrimiçi taciz, psikolojik baskı, takip edilme, özel bilgilerin ifşa edilmesi ve kadınların sürekli bir gözetim altında tutulması dijital şiddetin farklı biçimleridir. Dijital alan, erkek egemen tahakkümün yeni bir mekânı hâline gelirken kadınlar hem ekonomik sömürünün hem de psikolojik ve cinsel şiddetin hedefi olmaktadır.

Kapitalist modernite ile erkek egemen zihniyetin kesiştiği noktada kadın bedeni bir tüketim nesnesine dönüştürülmektedir. Kadınların ekonomik ihtiyaçları, sistem tarafından yeni pazar alanları yaratmak için kullanılmaktadır. Bu nedenle kadınların dijital platformlarda elde ettiği gelirler, kadın özgürlüğünün göstergesi olarak değil, sistemin kadın bedeni üzerinden yarattığı yeni sömürü biçimlerinin bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Çünkü sömürü ilişkisinin varlığı, taraflardan birinin gelir elde etmesiyle ortadan kalkmaz.

Kürt kadın hareketinin geliştirdiği özgür yaşam anlayışı, kadınların bedenleri ve emekleri üzerindeki tüm tahakküm biçimlerini reddeder. Bu anlayışa göre kadın özgürlüğü; bedenin metalaştırılmasında değil, kadınların ekonomik, sosyal, kültürel ve politik yaşamın öznesi hâline gelmesinde mümkündür. Kadının bedeni ne devletin, ne erkeğin, ne de piyasanın kontrol alanı olmalıdır.

Sonuç olarak dijital platformlar üzerinden kadın bedeninin pazarlanması, kapitalist modernitenin kadın sömürsünü yeni teknolojiler aracılığıyla sürdürmesinin güncel örneklerinden biridir. Kadın bedeni üzerindeki tahakküm, yalnızca fiziksel değil dijital alanlarda da yeniden üretilmektedir. Kadın özgürlük mücadelesinin amacı, kadınların bedenlerini daha kârlı biçimde pazarlayabilmeleri değil; bedenleri, emekleri ve kimlikleri üzerindeki her türlü erkek egemen ve kapitalist sömürü mekanizmasını ortadan kaldıracak özgür ve eşit bir toplumsal yaşamın inşa edilmesidir.

Hakikati Çalınan Kadın

Dilan Yıldız-14 Haziran 2026

Kapitalist modernitenin kadına sunduğu iki seçenek vardır: Ya kamusal alandan tamamen dışlanarak işsizlikle yani bağımlılıkla cezalandırılmak ya da güvencesiz, esnek ve ucuz iş gücü olarak sömürülmek. Kadın işsizliği, kadının en temel öz savunma mekanizması olan ekonomik bağımsızlığını elinden alırken; onu ucuz iş gücü olarak gören sistem, kadının emeğini ve kimliğini değersizleştirir

Bir analize başlarken geçmişe vurgu yapmak kaçınılmaz bir gerekliliktir. Çünkü hakikatin izini sürenler, bugünün krizlerini doğuran yapısal sistemin gelişim aşamalarını da sorgulamak zorundadır. Bu yazının her satırında ifşa edeceğimiz kırım politikalarının tarihsel bir arka planı olduğunu ve tüm bunların toplumu yeniden dizayn etme amacını taşıdığını belirtmek gerekir. Zira kadın, tarih boyunca hep bir sömürge, ekonomiden yalıtılmış bir kurban ya da sistem çarklarının bir nesnesi değildi; aksine, ekonominin başat öznesiydi. Anacıl toplum döneminde ekonominin, yani yaşamı sürdürme ve evi yönetme biliminin, kadının etrafında şekillendiğini, ancak kastik katilin yarattığı iktidarcı/devletli sistemle birlikte bu kavramın, yaşamı var eden bir pratikten erkeğin sistemin mülkiyet biriktirme aracına dönüştürüldüğünü biliyoruz. Nitekim Silvia Federici'nin de işaret ettiği gibi, kapitalizme geçiş ve çitlerle çevirme süreci, en başta kadın bedeninin mülkleştirilmesi ve bu kastik sistemin ihtiyaç duyduğu iş gücü üretimi için bir üretim makinesine dönüştürülmesi tarihiyle başlar.

Dolayısıyla günümüzde bu tarihsel gerçeklikten koparılmış, hakikati çalınmış bir kadın gerçekliğiyle karşı karşıya olmak bir kader değil; sistemsel ve ideolojik bir operasyondur. Yola bu bilinçle koyulmak, sömürü ağlarını parçalamanın ilk adımıdır. İşte tam da bu noktada, dün klanın etrafında yaşamı ve ekonomiyi ören kadın dehası; bugün kapitalist modernitenin çarkları arasında en derin yoksulluğun, güvencesizliğin ve görünmez kılınan emeğin öznesi hâline getirilmiştir.

Tarihsel süreç boyunca kadının üretim araçlarından, toprağından ve komünal bağlarından koparılması, günümüzde kendini kadın yoksulluğu olarak somutlaştırmaktadır. Ancak bu yoksulluk, salt bir nakit eksikliği ya da istatistiksel bir veri değil; kadını iradesizleştirmeyi, erkeğe ve devlete bağımlı kılmayı hedefleyen ideolojik bir kuşatmadır. Günümüz dünyasında neoliberal politikalar eliyle derinleştirilen işsizlik ve ekonomik şiddet, kadını yaşamın dışına iterek sömürgeleşme sürecini tamamlamak ister. Paranın tanrılaştırıldığı, her şeyin metalaştığı bu vahşi düzende, hiçbir güvencesi ve geçim kaynağı bırakılmayan kadın; sadece emeğiyle değil, tüm varlığıyla hegemonik sistemin açık hedefi hâline gelir. Dolayısıyla günümüz kadın yoksulluğu; kadını kendi hakikatinden, bedeninden ve özgürlüğünden kopararak illegal sömürü ağlarının, uyuşturucunun ve beden sömürgeciliğinin pençesine iten yapısal bir basamaktır.

Kapitalist modernitenin kadına sunduğu iki seçenek vardır: Ya kamusal alandan tamamen dışlanarak işsizlikle yani bağımlılıkla cezalandırılmak ya da güvencesiz, esnek ve ucuz iş gücü olarak sömürülmek. Kadın işsizliği, kadının en temel öz savunma mekanizması olan ekonomik bağımsızlığını elinden alırken; onu ucuz iş gücü olarak gören sistem, kadının emeğini ve kimliğini değersizleştirir. Bu yoksulluk tesadüfi değildir. Maria Mies'in kavramsallaştırdığı üzere kapitalizm, kadının emeğini adeta doğal bir kaynak gibi bedavaya ya da en ucuza kapatarak varlığını sürdüren ataerkin bir birikim modelidir. Bu mekanizmanın ürettiği yapısal sonuç ise derinleşen kadın yoksulluğudur. Bu yoksulluk, sadece ekonomik bir endeks değil, kadını ahlaki-politik toplumun koruyucu ağlarından koparan sistemsel bir şiddettir. Temel yaşam standartlarından mahrum bırakılan, emeği ve iradesi hiçe sayılan kadın; kapitalizmin ve ataerkinin en karanlık yüzü olan illegal istismar mekanizmaları ve uyuşturucu gibi illegal pazar ağlarının pençesine tam da bu yapısal çaresizlik zemininde itilmektedir.

Tam da bu noktada, kapitalist modernitenin en karanlık yüzü olan illegal pazar ağları, yapısal yoksullukla çemberi daraltılan kadını bir av gibi kuşatır. Bu kuşatmanın en çıplak ve vahşi pratikleri ise beden tacirliği ve uyuşturucu şebekeleri eliyle yürütülmektedir.

Liberal sistemin sektör, tercih ya da kişisel özgürlük illüzyonlarıyla ambalajlamaya çalıştığı bu sömürü biçimi; kadın perspektifinden bakıldığında asla bir seçim değil, ataerkinin kadının bedeni ve ruhu üzerindeki mutlak egemenlik savaşıdır. Maddi bağımlılık ve işsizlik kıskacında hiçbir güvencesi kalmayan kadın, kendi bedeni üzerinde söz hakkını yitirmeye zorlanır. Bu durum, kadının kendi doğasına ve varlığına yabancılaştırılması, yani en radikal biçimiyle beden sömürgeciliğidir. Sistem, kadını önce ekonomiden soyutlayarak yaşam bağlarını koparır, ardından bu çaresizliği illegal pazarın baronlarında artı değere dönüştürür.

Benzer bir sistemsel imha mekanizması, uyuşturucu ve ağır suç ağları üzerinden devreye sokulur. Ekonomik şiddetle nefessiz bırakılan, yarını güvencesiz ve toplumdan soyutlanmış kadınlar; uyuşturucu çeteleri için hem ucuz birer kurye hem de bağımlılık ilişkileri üzerinden rehin alınacak köleler hâline getirilir. Uyuşturucu ağları, kadını sadece fiziksel olarak çökertmekle kalmaz; ahlaki-politik toplumun özü olarak tanımlanan o iradeli, düşünen ve toplumsallığı kuran bilinci hedef alır. Burada devreye giren mekanizma, Frantz Fanon'un sömürgecilik analizlerinde betimlediği o köklü yabancılaştırma hamlesidir. Sömürgeci sistem, sömürgeleştirdiği öznenin zihnini ve öz güvenini felç ederek onu kendi hakikatinden koparır. Kadın, uyuşturucu ve suç sarmalında kimliğinden, iradesinden ve öz savunma gücünden tamamen arındırılarak sistemin yasa dışı çarklarında harcanabilir bir nesneye dönüştürülür. Dolayısıyla ne bu illegal ağlar ne de uyuşturucu münferit birer suç örgütü faaliyeti değildir. Her ikisi de hegemonik sistemin, kadının sömürgeleşme sürecini tamamlamak için devreye soktuğu örgütlü birer kadın kırım mekanizmasıdır.

O hâlde, kapitalist modernitenin ve ataerkinin kadını mülksüzleştirerek, yoksullaştırarak, bedenini ve iradesini sömürgeleştirerek ördüğü bu kuşatma nasıl parçalanacaktır? Jineolojî, bu karanlık tablo karşısında bize salt bir mağduriyet analizi sunmaz; aksine, bu sarmaldan çıkışın radikal yol haritasını çizer. Bu illegal şebekeler, uyuşturucu ve ekonomik şiddet ağları münferit yasal tedbirlerle ya da liberal sistemin iyileştirme vaatleriyle ortadan kaldırılamaz. Çünkü sorun sistemin bizzat kendisidir. Çözüm, kadının kendi tarihsel hakikatiyle yeniden buluşmasında, yani toprağıyla, üretimiyle ve komünal bağlarıyla yeniden köprüler kurmasında gizlidir.

Kadın yoksulluğuna ve sömürüsüne karşı geliştirilecek en temel strateji, kadının çok boyutlu öz savunma mekanizmasını harekete geçirmektir. Bu öz savunma, yalnızca fiziksel bir karşı koyuş değil; kadının kendi yaşamı, emeği ve bedeni üzerinde ideolojik,

entelektüel ve ekonomik olarak irade sahibi olmasıdır. Bu bağlamda, ataerkinin mülkiyet biriktirme ve tahakküm kurma aracı hâline getirdiği piyasa ekonomisine karşı; yaşamı besleyen, kadını koruyan ve toplumsallığı esas alan komünal ekonomiyi yeniden inşa etmek hayati bir zorunluluktur. Kadın kooperatifleri, kolektif üretim komünleri ve dayanışma ağları; sadece ekonomik birer alternatif değil, kapitalist modernitenin uyuşturucu ve tahakküm pazarlarına karşı örülmüş en güçlü toplumsal barikatlardır. Kadınlar kendi üretim alanlarını yarattıkça, birbirlerinin koruyucu gücü hâline geldikçe sistemin çaresizlik üzerinden kurduğu sömürü ağları da işlevsiz kalacaktır.

Hakikati Çalınan Kadın, kendi kurucu rolünü hatırlayıp ahlaki-politik toplumun öncülüğünü üstlendiğinde, kapitalizmin çarkları boşa dönecek ve yaşam, kendi gerçek öznesiyle yeniden anlam kazanacaktır. Sömürü ağlarını parçalamak bir ütopya değil; kadının kendi hakikatine, yani yaşamı var eden o özgür köklerine geri dönme bilinci ve eylemidir.

Toplum Değerlerinin Üretildiği Mekânlar Mümkün mü?

Nişmiye Güler-14 Haziran 2026

Aslında tarihsel akış içerisinde entelektüel tartışmaların üretildiği, bilginin ortaklaştırıldığı alanlar olan kafeler, kapitalist sistemin tekeline girmesi ile beraber şiddetin, sömürünün de üretildiği alanlara dönüştü. Günümüzde en fazla gençler tarafından rağbet gören kafeler, özel savaş politikalarının da en yoğun işlendiği alana dönmüş durumda

Dünyada erkek şiddeti toplumsal alanların tamamına sirayet etmiş durumda. Bu şiddeti üreten ve en fazla besleyen ise kapitalist sistem. Şiddet üreten toplumlar yaratan bu sistemin temel hedefi ise kadınlar ve gençler. Bu sistem, gençlik üzerinden toplumu esir alıp toplumu tüm değerlerinden uzaklaştırmaya da çalışıyor. Bununla da yetinmeyen sistem, makul kadın profilleri yaratarak toplumları adeta çürümeye terk ediyor. Peki, bunu hangi argümanlar ile yapıyor? Bu yazı, tam da bu sorudan hareketle, toplumsal değerlerin üretildiği mekânların nasıl dönüştürüldüğünü ve bu dönüşümün kadınlar ile gençler üzerindeki etkilerini tartışmayı amaçlıyor.

Temel argümanlardan biri özel savaş politikaları. Özellikle Kürdistan'da son yıllarda ayyuka çıkan bu politikalarla toplum, çürüme ile yüz yüzedir. Toplumsallığın üretildiği alanların uyuşturucu madde kullanım alanları olması, kadınların fuhşa sürüklendiği, çocukların, hayvanların, kısacası doğanın sömürüldüğü bir yerde çürüme yok da ne vardır? Burada söz konusu olan, kadınları ya da gençleri suçlayan bir yaklaşım değil; aksine onları bu ağlara sürükleyen, yalnızlaştıran ve savunmasız bırakan sistemsel mekanizmaları görünür kılma çabasıdır.

Bu çürüme en fazla da metropol diye tariflenen kentlerde ortaya çıkmıştır. 2000'ler ile birlikte Türkiye'de köyden kentlere göç yüzde yüz artış göstermiştir. Bunda Kürdistan'da yürütülen savaşın etkilerini de görmek gerekir. Bu göçün oranları farklı araştırmalarda değişse de temel gerçeklik şudur: Zorunlu göç, savaş politikaları ve ekonomik yıkım, Kürt toplumunun mekânla, toprakla ve üretimle kurduğu bağı ciddi biçimde zayıflatmıştır. Toplum, toprağından koparılarak betonlarla örülmüş olan kentlerde yaşamaya mecbur kılınmıştır. Kentler, binbir türlü güzellemeler ile toplumlara cazip kılınmıştır. İnsan varlığı, gittiği her yerde toplumsallığı oluşturur ya da toplumsallığı oluşturacağı alanlar arar. Bu arayışı bilen sistemler, tam da toplumları toplumsal alanlarından doğru çürütmeye başlarlar. Dolayısıyla mesele yalnızca köyden kente göç değil; göç ettirilen toplumun yeni mekânlarda hangi ilişkilerle, hangi kültürle ve hangi değerlerle yeniden şekillendirildiğidir.

Bu alanlardan biri de kafelerdir. Aslında tarihsel akış içerisinde entelektüel tartışmaların üretildiği, bilginin ortaklaştırıldığı alanlar olan kafeler, kapitalist sistemin tekeline girmesi ile beraber şiddetin, sömürünün de üretildiği alanlara dönüştü. Günümüzde en fazla gençler tarafından rağbet gören kafeler, özel savaş politikalarının da en yoğun işlendiği alana dönmüş durumda. Elbette bütün kafeleri aynılaştırmak mümkün değildir; burada eleştirilen, kimi kafe ve benzeri mekânların gençleri denetimsizliğe, tüketim kültürüne ve sömürü ilişkilerine açık hâle getiren bir zemin olarak kullanılmasıdır. “Devlete karşı çıkmayın da ne yapıyorsa yapsın” mottosu ile gençlere yaklaşan sistemler, gençlerin aktif kullandığı kafelerde gençlerin beyinlerini uyuşturuyor, fuhuşa sürüklüyor toplumdan uzaklaştırıyor. Bu mekanların, sağlıklı kaynaşma ve iyi yerden toplumsallaşmanın mekanları olmaması için sanki ekstra çaba gösteriliyor. Bu özellikle yerel tanıklıklar, kadın örgütlerinin gözlemleri ve kamuoyuna yansıyan kimi olaylar üzerinden daha geniş yerden de mutlaka tartışılmalıdır; çünkü böylesi ağır bir sömürü ağıni görünür kılmak, ancak somut örneklerle birlikte daha güçlü bir politik anlam kazanır. Üniversite öğrencisi genç kadınların part-time çalışarak geçinmeye çalıştığı kafeler, gençlerin hayatını karartan alanlara dönüşüyor. Gülistan Doku bunlardan biri değil miydi? Gülistan Doku örneği, genç kadınların kentte, üniversite yaşamında ve geçim mücadelesi içinde nasıl savunmasızlaştırılabildiğini göstermesi bakımından bu tartışmanın merkezinde durmaktadır.

“Sosyalleşme alanı” olarak gençler ve kadınların kullandığı kafeler nasıl daha güvenli alanlara dönüşebilir bunu da ayrıca ele almak gerekir sonuçta kafelere gelen gençler, toplumundan koparak yeni bir toplumsallığa da adım atıyor. Bu yeni toplumsallık neleri

doğruyor ve kadınların, gençlerin hayatında nasıl bir tesir yaratıyor elbette önemli. Buralarda özentili kişilikler ile beraber sınıfsal çatışmalar da gün yüzüne çıkıyor. Cinsiyetçilik ve şiddet de bu alanlarda pekiştiriliyor. İşte bu yanılığın özgürlük yaklaşımına kapılan gençler, toplumundan uzaklaşıyor ve özel savaşın tam olarak istediği sorgulamayan bir gençliğe dönüşüyor. İşte tam da bu gençlik şiddete yöneliyor, çetelere bulaşıyor. Burada özgürlük ile tüketim kültürü arasındaki farkı özellikle vurgulamak gerekir. Özgürlük, gençlerin kendi iradesiyle güvenli ve eşit ilişkiler kurabildiği bir yaşamı ifade ederken; tüketim kültürü çoğu zaman gençleri yalnızlaştıran, bağımlılaştıran ve sistemin denetimine daha açık hâle getiren bir işleyiş üretir.

Bu şiddet de kadınlara yöneliyor. Evlerde eşlerinden, kardeşlerinden, babalarından şiddet gören kadınlar, toplumsallığın olduğu alanlarda da artık güvende değil. Kadınlar bu alanlarda şiddet, taciz ve tecavüze maruz bırakılıyor, fuhşa sürükleniyor. Kısacası kadınlar için şiddet döngüsü özellikle özel savaş alanına dönüştürülen kafelerde daha da derinleşiyor. Bu nedenle mesele, kadınların bu alanlarda bulunmasını yargılamak değil; kadınların hangi koşullarda, hangi güvenlikten yoksunluk içinde ve hangi sömürü ağlarının hedefi hâline getirildiğini açığa çıkarmaktır. Faili ve sistemi görünmez kılan her yaklaşım, kadınların yaşadığı şiddetin üzerini örter.

Kürdistan'da gençliğin ve kadınların üzerinde yürütülen bu politikaların bir halkası olan kafeler aracılığıyla kendi kültüründen koparılmak istenen bir toplum var karşımızda. Gençlerin tekrar kültürüyle ve değerleriyle buluştuğu mekânlara ihtiyaç var. Amed'de tam da bu ihtiyaca karşı geçtiğimiz günlerde Amargi Kültür ve Sanat Derneği ve Gelecek İçin Buradayız Derneği'nin açılışları gerçekleşti. Dernekler şimdiden gençlerde bir coşku ve heyecan yaratırken, bu derneklere birçok sorumluluk düşüyor. Bu sorumluluk yalnızca etkinlik düzenlemekle sınırlı değildir; gençlerin tartışabildiği, üretebildiği, kendini ifade edebildiği, kadınların güvenle yer alabildiği ve kolektif yaşam kültürünün yeniden örülebildiği alanlar yaratmayı da kapsar. Çünkü çürüme ile yüz yüze olan bir toplumun gençlerini ancak böyle toplumsal alanlarda bir araya getirerek çürümeden kurtarabilir, kadınların kendini güvende hissedeceği mekânlar oluşturabiliriz. Bu anlamıyla toplum değerlerinin üretildiği mekânlar mümkündür; ancak bu mekânlar kendiliğinden oluşmaz. Kadınların, gençlerin ve toplumun örgütlü iradesiyle, kültür, sanat, dayanışma ve özgür yaşam arayışı etrafında bilinçli biçimde inşa edilir.

Hakikati Karartan Özel Savaş: Kadın Cinayetleri ve Örgütlü Örtbas

Gülizar İpek-14 Haziran 2026

Dönemin valisi, valinin korumaları, emniyet içindeki bazı görevliler ve dönemin başhekimiyile birlikte delillerin karartıldığı, kamera görüntülerinin yok edildiği, hastane kayıtlarının temizlendiği ortaya çıktı. Bir kadının bedeni üzerinden işlenen şiddet ve cinayet şüphesi, devlet içindeki bu koruma çetesi tarafından örtbas edilmeye çalışıldı

Tarih boyunca ilk sömürgeleştirilenin kadın olması tesadüf değildir. Kadın düşürüldüğünde toplum düşürülür; kadın köleleştirildiğinde toplum yönetilebilir hâle getirilir. Bu yüzden kadına yönelen şiddet yalnızca bir “suç” değil, bir düzenin sürekliliğini sağlayan politik bir araçtır. Bu aracın en incelikli, en görünmez ve en tehlikeli biçimi özel savaştır. Özel savaş; tankla, topla yürütülen bir savaş değildir. Toplumun zihnine, ahlakına, ilişkilerine ve hafızasına yönelen bir müdahaledir. Gerçeği bulanıklaştırır, faili görünmez kılar, hakikati parçalar. Yargı, güvenlik, bürokrasi ve medya iç içe geçerek bir gerçeklik üretir ve bu gerçekliğin en kırılgan hedefi kadındır. Çünkü kadın hedef alındığında yalnızca bir beden değil, bir toplumun geleceği hedef alınır. Özel savaşın en tehlikeli yanı sadece öldürmek değildir; öldürdüğünü saklayabilmesidir.

Bu nedenle özel savaş soyut bir kavram değildir; bu, kadınların düşürüldüğü, kaybettirildiği, katledildiği ve ardından hakikatlerinin bilinçli biçimde yok edildiği bir düzendir. Bu mekanizma belirli coğrafyalarda daha yoğun ve süreklilik içinde işler. Kürdistan’da yürütülen politikalar yalnızca askerî bir denetimi değil, toplumsal alanın bütününe yeniden kurmayı hedefler. Bu yeniden kurma sürecinde kadın özel olarak hedef

hâline gelir. Çünkü kadın, yalnızca bir birey değil; toplumsal hafızanın, kültürel sürekliliğin ve direnişin taşıyıcısıdır.

Bu nedenle kadın üzerinden yürütülen müdahale yalnızca açık şiddet biçimleriyle sınırlı değildir. Kadının itibarsızlaştırılması, yalnızlaştırılması, kriminalize edilmesi ve maruz kaldığı şiddetin görünmez kılınması bu politikanın temel araçlarıdır. Kadın hedef alındığında yalnızca bir yaşam değil, o yaşamın kurduğu toplumsal bağlar ve direniş zemini de hedef alınır.

Bu çerçevede yerel düzeyde ortaya çıkan fuhuş ağları, bu politikanın en görünür ama en yıkıcı araçlarından biri hâline gelir. Bu ağlar, kadınları ekonomik olarak kırılğanlaştıran, sosyal olarak yalnızlaştıran ve toplumsal bağlarını koparan bir zemin üzerinde işler. Kadının bu ağlara itilmesi yalnızca bir sömürü biçimi değil, aynı zamanda onun toplumsal konumunun sistematik biçimde zayıflatılmasıdır. İtibarsızlaştırılan ve yalnızlaştırılan bir kadın, aynı zamanda daha kolay görünmez kılınır.

Bu müdahalelerin özellikle tarihsel hafızası ve direniş geleneği güçlü olan Dersim, Şırnak vb. illerde daha yoğun ve bilinçli biçimde yürütülmesi tesadüf değildir. Bu alanlarda kadın yalnızca bireysel bir varlık değil, aynı zamanda toplumsal direncin kurucusudur. Bu nedenle kadının düşürülmesi, yalnızca bir bireyin değil, bir toplumun çözülmesi anlamına gelir.

Kamuoyuna da yansıyan ve uzun süre tartışılan, dönemin Siirt Valisi'nin söylediği “Dağa çıkacaklarına, taş atacaklarına fuhuş yapsınlar” şeklindeki ifade, kadın bedenine yönelik bu yaklaşımın nasıl bir zihniyetle kurulduğunu çarpıcı biçimde ortaya koyar. Kadın bedenini aşağılayan ve bir “araç” olarak gören bu yaklaşım, özel savaşın yalnızca şiddetle değil, aynı zamanda dil ve zihniyet üzerinden de yürütüldüğünü gösterir.

Bu nedenle Kürdistan'da ortaya çıkan her şüpheli kadın ölümü, her kayıp dosyası ve her karartılmış soruşturma yalnızca adli bir mesele değildir. Bunlar, hakikatin nasıl parçalandığını, nasıl geciktirildiğini ve nasıl görünmez kılındığını gösteren politik vakalardır.

Gülistan Doku dosyasında gördüğümüz tam olarak budur. Bir kadın kayboldu ama kaybolan yalnızca Gülistan olmadı; onunla birlikte bir kadının hakikati de yıllarca sistematik olarak karartıldı. Yıllarca “kayıp” denilerek dosyası sürüncemede bırakılan Gülistan'ın akıbetine dair her şey özenle silinmek istendi. Dönemin valisi ve valinin oğlu

soruşturmanın merkezinde yer aldı. Dönemin valisi, valinin korumaları, emniyet içindeki bazı görevliler ve dönemin başhekimiyile birlikte delillerin karartıldığı, kamera görüntülerinin yok edildiği, hastane kayıtlarının temizlendiği ortaya çıktı. Bir kadının bedeni üzerinden işlenen şiddet ve cinayet şüphesi, devlet içindeki bu koruma çetesi tarafından örtbas edilmeye çalışıldı.

Aslında orada sadece bir genç kadının hayatı değil, bir kadının tecavüzdən cinayete uzanan o karanlık döngüde maruz kaldığı şiddet, korku ve son çığılığı da birlikte gömülmek istendi. Bir kadına ait tüm deliller aynı anda ve bu kadar sistematik şekilde ortadan kalkıyorsa, orada tesadüf yoktur. Orada devlet mekanizması içinde örgütlenmiş, bir kadını görünmez kılma ve hakikatini yok etme iradesi vardır. Gülistan Doku dosyası artık basit bir kayıp dosyası değildir; bir kadının hakikatini devlet içindeki güç ilişkileri ve bu koruma çetesi tarafından nasıl karartılmaya çalışıldığının en açık ve en utanç verici örneğidir.

Ne yazık ki bu yalnızca Gülistan'ın yaşadığı bir olay değildir. Nadira Kadirova'nın ölümü de aynı düzen içinde işlenmiş bir cinayettir. Genç bir göçmen kadın, çalıştığı AKP milletvekili Şirin Ünal'ın evinde başından vurulmuş hâlde bulunur ve dosya hızla "intihar" denilerek kapatılır. Olayın oluş biçimine dair çelişkiler, tartışmalı bulgular ve olağan dışı hızda yürütülen süreçler gerçeği açığa çıkarmak yerine gerçekleri karartmaktadır. Sorular sorulmaz, cevaplar aranmaz, dosya "intihar" denilerek kapatılır. Çünkü güç oradadır ve gerçeğin üzerine kapanır. Aynı mekanizma Elazığ'da da işledi. Mehmet Ağar'ın oğlu Tolga Ağar'ın isminin geçtiği Yeldana Kaharman dosyası, genç kadın evinde ölü bulunduktan birkaç gün sonra hızla "intihar" denilerek kapatıldı. Oysa ölümden bir gün önce Tolga Ağar'la röportaj yapmak için evine gittiği biliniyor. Otopsi raporundaki çelişkiler ve dosyanın olağanüstü hızlı kapatılması, tecavüz ve cinayet iddialarını güçlendirdi. Mehmet Ağar'ın oğlu olduğu için devletin koruma kalkanının devreye girdiği, delillerin karartıldığı ve dosyanın üstünün örtüldüğü kamuoyunda hâlâ tartışılmaktadır. Gülistan Doku'nun yakın arkadaşı Rojwelat Kızmaz'da da aynı mekanizma işledi. Batman'da evinden çıktı ve sonra haber alınamadı. Üç gün sonra cansız bedeni İlsu Barajı'nda bulundu. Ailenin ısrarına rağmen günlerce arama yapılmadı ve olay "intihar" denilerek dosya kapatıldı.

Rojin Kabaiş dosyasında da aynı şey yaşandı. Bir genç kadın kaybolur, günler sonra cansız bedeni bulunur. İlk açıklama her zamanki gibi intihardır ama aylar sonra Rojin'in bedeninde ortaya çıkan iki ayrı erkeğe ait DNA bulguları gerçeğin ilk anlatıldığı gibi olmadığını gösterdi. Ailenin, otopsi sırasında rektörün odaya girdiğini ve rektörden de DNA

örneği alınmasını istediği hâlde, bu talep aylarca karşılanmadı. Ancak bu gecikme gerçeği açmaz, aksine bulanıklaştırır. Çünkü geciken her gerçek, hakikati biraz daha geri iter. Rabia Naz ve Narin dosyalarında da aynı tablo vardır: Gerçek geciktirilir, parçalanır ve tartışmalı hâle getirilir. Toplum buna alıştırılır ve bir süre sonra “ne olduğu belli değil” denir ya da dosya kapatılır. İşte özel savaş tam burada çalışır; hakikat yok edilmez, bulanıklaştırılır. Bu dosyalarda ortak olan yalnızca şiddetin kendisi değildir; asıl ortaklık, şiddetin ardından işleyen mekanizmadır. Burada devreye özel savaş politikalarının dokunulmazlık zırhı girer. Delillerin karartılması, çelişkilerin görmezden gelinmesi, soruşturmaların sürüncemede bırakılması ve en sonunda gerçeğin tartışmalı hâle getirilmesi. Bu bir tesadüfler zinciri değil, sistemli bir işleyiştir. Çünkü bu düzen yalnızca şiddeti üretmez; o şiddetin görünür olmasını da engeller.

Tam da bu yüzden bu dosyalar yalnızca kayıp ya da ölüm dosyaları değildir. Bunlar, hakikatin nasıl parçalandığını, nasıl geciktirildiğini ve nasıl yönetildiğini gösteren dosyalardır. Ve tam da bu yüzden, bu karartmanın karşısında ortaya çıkan her ısrar, yalnızca bir adalet talebi değil, hakikati geri alma mücadelesidir. Gülistan’ın ailesi yıllardır geri adım atmadı, Nadira’nın ailesi adalet aramaya devam ediyor, Rojin’in ailesi ve özellikle babası yıllardır gerçeğin peşini bırakmıyor, Rabia Naz’ın ailesi yıllardır direniyor. Kadın örgütleri bu dosyaların peşini bırakmıyor. Bu ısrar tesadüf değildir; bu, susmayı reddetmektir. Bu dosyalar kapanmadıysa, unutulmadıysa ve yeniden açılmak zorunda kaldıysa bu, kadınların, kadın örgütlerinin “bırakmayacağız” demesi sayesinde.

Bu yüzden mesele gerçeği açığa çıkarmak ve bunun bir daha yaşanmaması için yeni yaşamı kurmaktır. Özel savaş, toplumdan koparılan her kadında, zayıflatılan her ilişkide kendini kurar. Kadın yalnızlaştığında başlar, görünmezleştğinde derinleşir. Bu yüzden ilk yapılması gereken şey nettir: Hiçbir kadını yalnız bırakmamak. Kadınlar arasındaki bağ koştığında bu sistem güçlenir, birbirine dokunduğunda ise çözülmeye başlar. Genç kadınlar bu sistemin en açık hedefidir ve bu yüzden bilinç bir tercih değil, zorunluluktur. Her ilişki masum değildir, her yakınlık güvenli değildir, güçle kurulan her ilişki aynı zamanda bir tahakküm riskidir. Bu nedenle öz savunma yalnızca fiziksel değildir; bilinçtir, ilişkidir, örgütlülüktür. Kadınlara özel savaş politikalarını anlatmalı ve o bilinci kazanmaları için her türlü çalışmayı da yürütmemiz gerekmektedir. Kadın komünleri bu yüzden hayati önemdedir çünkü komün yalnızlığı parçalar, kadını görünür kılar ve özel savaşın sızdığı alanları ortadan kaldırır. Bir kadının nerede olduğunu bilmek, ne yaşadığını bilmek ve onun yanında olmak küçük şeyler değildir; bunlar hayat kurtarır.

Bugün artık açıkça söylemek gerekir: Bu düzen kadınları korumuyor, bu düzen gerçeği korumuyor. O hâlde bu yaşamı kurma sorumluluğu da bize aittir. Sn. Abdullah Öcalan'ın da belirttiği gibi kadının özgürleşmesi, toplumun özgürleşmesinin temelidir; kadın özgürleşmeden bu şiddet düzeni çözülmez. Bu kastik katil sistemine karşı kadınların örgütlenmesi bir tercih değil, tarihsel bir zorunluluktur. Kadın komünleri, öz savunma ağları ve kolektif yaşam biçimleri bu çürümüş düzenin karşısında gerçek bir alternatif olarak durmaktadır. Gülistan'ın, Nadira'nın, Rojwelat'ın, Rojin'in, Rabia Naz'ın, Narin'in ve birçok şüpheli kadın ve çocuk cinayetlerinin yarım bırakılan hikâyeleri ancak örgütlü bir kadın iradesiyle tamamlanabilir.

Kadının özgürleşmesi toplumun özgürleşmesinin temelidir. Bu yalnızca bir tespit değil, aynı zamanda bir yol haritasıdır. Kadın özgürleşmeden ne bu kastik katil düzeni çözülür ne de gerçek bir toplumsal dönüşüm mümkün olur. Bu nedenle kadınların örgütlenmesi, komünleşmesi ve öz savunma mekanizmalarını kurması yalnızca bir tercih değil, tarihsel bir zorunluluktur. Kadın özgürlüğünü merkeze almayan hiçbir siyasal proje, hiçbir toplumsal iddia kalıcı bir özgürlük yaratamaz. Gerçek bir dönüşüm ancak kadınların öncülüğünde, eşitlikçi ve kolektif bir yaşamın kurulmasıyla mümkündür.

Bu nedenle mücadele yalnızca adalet arayışı değil, aynı zamanda yeni bir yaşamı kurma iradesidir. Ve o yaşam, kadınların özgürlüğüyle kurulacaktır.